

R O Z S U D O K

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna a JUDr. Oľgy Trnkovej v právnej veci žalobcov : **1/ E. F.**, bývajúci v G., **2/ V. F.**, bývajúci v K., **3/ A. C.**, bývajúca v M., **4/ M. C.**, bývajúca v G., žalobcovia 1/ až 4/ zastúpení JUDr. Ľ. Š., advokátom v Š., proti žalovaným : **1/ P. F.**, bývajúci v M., zastúpený Centrom právnej pomoci, F. Kráľa 35, Bratislava, zastúpené Mgr. V. P., **2/ H. M.**, bývajúca v Č., **o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 6 C 161/1999, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 28. novembra 2006 sp. zn. 9 Co 116/2006,

t a k t o :

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a .**

Žalobcom 1/ až 4/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobcovia sa návrhom podaným na prvostupňovom súde v Galante dňa 27. septembra 1999 domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti vedenej na LV č. X. katastrálne územie M., parcelné č. X. – zastavaná plocha o výmere X. m², na nej postavený rodinný dom súpisné č. X., parcelné č. X. – záhrada o výmere X. m² tak, že celú nehnuteľnosť súd mal prikázať za adekvátnu protináhradu žalovanému 1/. V priebehu súdneho konania žalobcovia zmenili svoj návrh

v časti spôsobu vyporiadania tak, že navrhli, aby súd po zrušení podielového spoluvlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti nariadil jej predaj s tým, že výťažok z predaja rozdelí medzi podielových spoluvlastníkov podľa veľkosti ich podielov.

Okresný súd Galanta rozsudkom zo 17. januára 2006 č.k. 6 C 161/1999-179 žalobe vyhovel a zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania k nehnuteľnosti, vedenej na K., S., na LV č. X., katastrálne územie M., parcelné č. X. – zastavaná plocha o výmere X. m², na nej postavený rodinný dom, súpisné č. X. so súčasťami a príslušenstvom, parcela č. X. – záhrada o výmere X. m², so súčasťami a príslušenstvom. Vyporiadal podielové spoluvlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti tak, že nariadil predaj nehnuteľnosti s tým, že výťažok z tohto predaja sa rozdelí medzi podielových spoluvlastníkov podľa veľkosti ich podielu. Vec právne posúdil podľa ustanovenia § 142 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že účastníci konania sú podieloví spoluvlastníci predmetnej nehnuteľnosti a to žalobkyňa 3/ v podiele 1/2, ktorá svoj spoluvlastnícky podiel získala na základe zaopatrovacej zmluvy, žalobca 2/ v podiele 2/14, ostatní žalobcovia a žalovaní každý v podiele 1/14. Zo znaleckých posudkov vyplynulo, že hodnota celej nehnuteľnosti je 680 000,- Sk a že nehnuteľnosti nie sú reálne deliteľné podľa výšky podielov účastníkov konania. Pokiaľ ide o dôvody hodné osobitného zreteľa preukazujúce záujem žalovaného 1/ na predmetnej nehnuteľnosti, dospel k záveru, že tieto nie sú dostatočné, pretože žalovaný 1/ má podiel len 1/14. Táto skutočnosť mu bola známa od roku 1993 a tiež vedel, že ostatní spoluvlastníci si nárokuje na svoje spoluvlastnícke podiely. Súd ďalej konštatoval, že celú nehnuteľnosť užíval sám so svojou rodinou 13 rokov bez toho, aby platil nájomné alebo iné poplatky za užívanie 13/14 podielov ostatných spoluvlastníkov. Vedel o tom, že je potrebné, aby sa vyporiadal so súrodencami z predmetnej nehnuteľnosti a nie je možné, aby si na ich úkor bezplatne riešil svoju bytovú situáciu pre seba a ostatných členov svojej rodiny aj napriek tomu, že sa podieľal na udržiavaní predmetnej nehnuteľnosti tak, aby bola užívaniaschopná. Uviedol, že žalovaný 1/ sa stará o výchovu detí, z ktorých jedno je zdravotne postihnuté, pričom v súčasnosti je bez pracovného pomeru. Bol toho názoru, že je v záujme ostatných spoluvlastníkov, ktorí sú väčšinovými podielovými spoluvlastníkmi, aby došlo k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva. Preto pristúpil po zrušení podielového spoluvlastníctva k vyporiadaniu tak, že nariadil predaj predmetnej nehnuteľnosti, nakoľko nehnuteľnosť nie je reálne deliteľná a ani jeden zo spoluvlastníkov neprejavil ozajstný záujem o vlastníctvo predmetnej nehnuteľnosti tak, aby ostatných spoluvlastníkov v rámci vyporiadania uspokojil do výšky ich spoluvlastníckych podielov.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom z 28. novembra 2006 č.k. 9 Co 116/2006-202 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a v časti určenia povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť náhradu trov konania štátu potvrdil. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v danej veci vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu na zistenie skutkového stavu, vec posúdil správne aj po právnej stránke, s dôvodmi rozhodnutia prvostupňového súdu sa stotožnil ako aj so záverom o dôvodnosti zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva predajom nehnuteľnosti. V priebehu konania bolo preukázané, že účastníci konania sú podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností. Všetci, okrem žalovaného 1/ trvajú na zrušení podielového spoluvlastníctva, preto súd prvého stupňa správne rozhodol, keď podielové spoluvlastníctvo zrušil. Pokiaľ sa týka vyporiadania podielového spoluvlastníctva, tak prvý spôsob, ktorým je reálna del'ba nehnuteľnosti je v danom prípade nemožná. Druhý spôsob, prikázanie jednému alebo viacerým spoluvlastníkom za náhradu taktiež neprichádza do úvahy, pretože okrem odporcu 1/ nemajú ostatní spoluvlastníci záujem o nehnuteľnosť a to najmä z dôvodu, že nemajú finančné prostriedky na vyplatenie ostatných spoluvlastníkov. Stotožnil sa aj so záverom súdu prvého stupňa, že nie sú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali zamietnutie návrhu na zrušenie podielového spoluvlastníctva.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor, ktorého prípustnosť a tým aj opodstatnenosť vyvodzoval z ustanovenia § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. s odôvodnením, že konajúce súdy dospeli k nesprávnemu výkladu ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) správne aplikovaného právneho predpisu v dôsledku čoho vec následne nesprávne právne posúdili. V danom prípade pri zrušení podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti vedenej na K., S., na LV č. X. katastrálne územie M., parcelné č. X. – zastavaná plocha o výmere X. m², na nej postavený rodinný dom súpisné č. X., so súčasťami a príslušenstvom a parcela č. X. – záhrada o výmere X. m² so súčasťami a príslušenstvom, Okresný súd Galanta rovnako ako aj Krajský súd v Trnave nepostupovali v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 OZ, ak nariadili predaj predmetnej nehnuteľnosti a výťažok z tohto predaja nariadili rozdeliť medzi spoluvlastníkov aj napriek tomu, že žalovaný 1/ P. F. ako podielový spoluvlastník predmetnú nehnuteľnosť chcel, ktorá skutočnosť vyplýva zo zisteného skutkového stavu a odôvodnenia rozsudkov napadaných súdov. Preto podľa dovolateľa je naplnený dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci súdmi obidvoch stupňov, navrhol napadnutý

rozsudok spolu s rozsudkom okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobcovia 1/ až 4/ vo vyjadrení navrhli dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť a žalovaný 1/ žiadal dovolaniu vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie a v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je opodstatnené.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. možno rozsudok odvolacieho konania preskúmať len z dôvodov uplatnených v dovolaní. Z tejto zásady viazanosti použitými dovolacím dôvodmi čo do obsahu i rozsahu, predstavujú výnimku vady konania podľa § 237 O.s.p. a – ak je dovolanie prípustné – iné vady konania, ktoré mohli mať (v zmysle mali) za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ku ktorým dovolací súd prihliadne z úradnej povinnosti bez ohľadu na to, či boli v dovolaní uplatnené. Vady konania uvedené v ustanovení § 237, ani tzv. iné vady konania v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. dovolať nenamietal a nevyplývajú ani z obsahu spisu. Preto sa dovolací súd zaoberal len správnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistené skutkové zistenia. O omyl pri aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý použiť mal, alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

V občianskom súdnom konaní súdy postupujú tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb, aby sa nezneužívali na úkor týchto osôb. Postupujú v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná (§ 1, § 2, § 6 O.s.p.).

Vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov (§ 136 ods. 1 OZ).

Spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vypořádání; ak je predmetom spoluvlastníctva nehnuteľnosť, dohoda musí byť písomná (§ 141 ods. 1 OZ).

Ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vypořádanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výťažok rozdelí podľa podielov (§ 142 ods. 1 OZ).

Súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu veci (§ 153 ods. 1 O.s.p.).

Súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovňania vzťahu medzi účastníkmi (§ 153 ods. 2 O.s.p.).

Pri úprave zániku podielového spoluvlastníctva vychádza Občiansky zákonník zo zásady, že nikoho nemožno nútiť, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu. Jedným zo spôsobov zániku je dohoda spoluvlastníkov o jeho zrušení a vypořádání (§ 141 OZ).

Ak k tejto dohode spoluvlastníkov nedôjde, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého z nich súd svojim autoritatívnym rozhodnutím. Spôsoby tohto vyporiadania, ich poradie a zásady, ktorými sa súd pri vyporiadaní musí riadiť sú uvedené v § 142 ods. 1 OZ.

Pri vyporiadaní súd prihliada na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci (prvý spôsob autoritatívneho vyporiadania) dobre možné, súd pristúpi k druhému spôsobu vyporiadania a prikáže vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, nariadi jej predaj a výťažok rozdelí podľa podielov (tretí spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva).

Nariadenie predaja a rozdelenia výťažku veci pri zrušení podielového spoluvlastníctva súdom podľa štvrtej vety ustanovenia § 142 ods. 1 OZ, je celkom výnimočný prípad zrušenia podielového spoluvlastníctva. Dôvodom, pre ktorý môže súd použiť tento spôsob zrušenia vyporiadania podielového spoluvlastníctva je, že z hľadiska poradia vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ktorý ustanovuje Občiansky zákonník a ktorý je pre súd záväzný, neprichádza do úvahy rozdelenie spoločnej veci medzi spoluvlastníkov podľa výšky podielov a nikto z podielových spoluvlastníkov spoločnú vec nechce.

V predmetnej veci pri zrušení podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti vedenej na K., S., na LV č. X. katastrálne územie M., parcela č. X. – zastavaná plocha o výmere X. m², na nej postavený rodinný dom, súpisné č. X., so súčasťami a príslušenstvom, parcela č. X. – záhrada o výmere X. m², so súčasťami a príslušenstvom, tak Okresný súd Galanta ako aj Krajský súd v Trnave postupovali v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. ak nariadili predaj predmetnej nehnuteľnosti a výťažok z tohto predaja nariadili rozdeliť medzi spoluvlastníkov. Vykonaným dokazovaním ako aj z odôvodnenia rozsudkov napadaných súdov je zrejmé, že žalovaný 1/ formálne prezentoval, že má záujem o predmetnú nehnuteľnosť avšak v skutočnosti už pred súdom prvého stupňa či vo svojom záverečnom návrhu zo dňa 17.1.2006 alebo na pojednávaní pred prvostupňovým súdom dňa 17.1.2006, kedy bolo vecne aj meritórne rozhodnuté, prezentoval názor, že nevidí dôvod na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva z dôvodov hodných osobitného zreteľa a navrhoval žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Z takto zisteného skutkového stavu je ťažko vyvodiť, aby žalovaný 1/ mal reálny záujem o predmetnú nehnuteľnosť prihliadnuc aj na

skutočnosť, že konanie na prvostupňovom súde sa začalo 27.9.1999 a prvé meritórne rozhodnutie bolo vo veci 17. januára 2006. Aj počas odvolacieho konania žalovaný 1/ prezentoval či už v odvolaní proti rozsudku prvého stupňa alebo na odvolacom pojednávaní dňa 28.11.2006, že nemá záujem, aby predmetná nehnuteľnosť bola prikázaná do jeho vlastníctva, keď navrhoval žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva zamietnuť z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Z uvedeného vyplýva, že tak okresný súd ako aj krajský súd vec správne právne posúdili, ak nariadili predaj predmetnej nehnuteľnosti a výťažok z toho predaja nariadili rozdeliť medzi spoluvlastníkov.

Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (§ 148a ods. 2 O.s.p.). Dovolací súd žalovanému 1/, ktorý v danej veci podal tento podnet neuložil povinnosť nahradiť trovy konania v mimoriadnom dovolaní, lebo nebol podaný návrh na náhradu trov tohto konania (§ 243i ods. 2 O.s.p., § 243b ods. 5 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

